

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/106/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3512213224
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2013:3512213224.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beáty Čupkovej a sudkýň JUDr. Viery Škultétyovej a JUDr. Aleny Záhumenskej vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti B. K., nar. XX.XX.XXXX a B. K., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny I., deti rodičov S. K., bytom J., E. XX a B. K., bytom J., B. XXX, t.č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody X., X. XXX/XX, o zníženie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 11. júna 2013, č.k. 3P/182/2012-40, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd svojím rozsudkom návrh otca na zníženie výživného pre maloleté deti **zo** sumy 40 Eur mesačne na sumu zodpovedajúcu 30 % životného minima na každé dieťa, ktorý návrh otec odôvodňoval tým, že je vo výkone trestu odňatia slobody, nie je pracovne zaradený, nemá žiaden príjem, zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že rozsudkom tamojšieho súdu, č.k. 10C/57/2011-32 zo dňa 20.03.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 05.05.2012, bolo rozvedené manželstvo rodičov maloletých detí a súčasne boli upravené ich rodičovské práva k maloletým deťom. Obe boli na čas po rozvode zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na ich výživu sumou 40 Eur mesačne na maloletého B. a 40 Eur na maloletú B.. Maloletá B. mala v čase tejto úpravy výživného X rokov a maloletý B. X roky. Otec maloletých detí bol v tom čase nezamestnaný, nemal žiaden príjem. Matka detí bola na rodičovskej dovolenke a poberala rodičovský príspevok vo výške 256 Eur mesačne, mala vyživovaciu povinnosť k ďalším dvom deťom, a to X. a W. G., ktorí boli zverení do osobnej starostlivosti ich otca, výživné zo strany matky bolo určené v minimálnej výške. Maloletá B. má v súčasnej dobe X rokov a je žiačkou X. ročníka základnej školy. Maloletý B. má X roky, nechodí do materskej škôlky. Matka maloletých detí bola po skončení rodičovskej dovolenky vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie. V súčasnej dobe sa zamestnala a jej príjem je okolo 300 Eur mesačne. Naďalej má okrem týchto detí vyživovaciu povinnosť **k** X. a W. G.. Otec maloletých detí bol v období od 25.04.2012 **do** 17.07.2012 vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie. Z evidencie bol vyradený **z** dôvodu nespolupráce s úradom práce. V období od 08.08.2011 do 24.04.2012 bol dobrovoľne nezamestnaný. Trestným rozkazom tamojšieho súdu z 28.11.2011, **č.k.** 1T/165/2011-48, ktorý nadobudol právoplatnosť 08.05.2012, bol otec detí uznaný vinným z prečinu zanedbania povinnej výživy svojich maloletých detí X. K., **nar.** XX.XX.XXXX, B. K., nar. XX.XX.XXXX a N. K., nar. XX.XX.XXXX, vyživovaciu povinnosť si neplnil v období od 01.02.2011 do 24.10.2011. Uložený mu bol trest odňatia slobody v trvaní 14 mesiacov nepodmienečne. Trestným rozkazom tamojšieho súdu, č.k. 2T/65/2011-75, právoplatným dňa 17.06.2011, bol otec maloletých detí uznaný vinným z prečinu zanedbania povinnej výživy maloletých detí B. a B., ktorú vyživovaciu povinnosť si voči nim neplnil a na výživnom dlhuje

415,52 Eur. Uložený mu bol trest odňatia slobody v trvaní šesť mesiacov s podmieneným odkladom na dva roky. Uznesením z 10.08.2012, právoplatným dňa 10.08.2012, súd rozhodol o tom, že sa otec detí v skúšobnej dobe neosvedčil a nariadené mu bolo vykonanie trestu odňatia slobody pôvodne podmiennečne odloženého, teda trestu v trvaní šesť mesiacov. V súčasnej dobe si otec detí vykonáva oba tresty odňatia slobody a predpoklad ich ukončenia je 03.04.2014. Vo výkone trestu odňatia slobody otec nie je pracovnej zaradený. Okrem týchto dvoch maloletých detí má vyživovaciu povinnosť ešte k maloletej X., N. a B. K.. Otec si vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom neplní, od prerušenia spolužitia s ich matkou výživné na deti neplatí. Na základe vykonaného dokazovania okresný súd dospel k záveru, že návrhu otca na zníženie výživného nie je možné vyhovieť. Od poslednej úpravy výživného uplynul iba jeden rok a za túto dobu sa podstatne pomery nezmenili ani na strane rodičov, ani samotných maloletých detí, teda nebola preukázaná žiadna zmena pomerov na strane otca maloletých, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného. Aj v čase poslednej úpravy výživného bol otec nezamestnaný a nemal žiaden príjem. Z citovaných ustanovení je zrejmé, že súd môže znížiť výživné, len ak došlo k podstatnej zmene pomerov v dôsledku objektívnej a nezvratiteľnej okolnosti. V danom prípade je otec detí bez príjmu v dôsledku svojho nezodpovedného konania, to znamená svojím zavinením sa dostal do výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za zanedbanie povinnej výživy nielen týchto detí, ale aj ďalších jeho maloletých detí. Aj pred nástupom výkonu trestu nepracoval, vlastným zavinením bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie, predtým bol určitú dobu dobrovoľne nezamestnaný. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 78 ods. 1 a ods. 3, § 62, § 75 ods. 1 Zákona o rodine .

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec maloletých detí a domáhal sa, súdiac podľa obsahu jeho podania, aby odvolací súd jeho návrhu na zníženie výživného vyhovel. Uviedol, že je vo výkone trestu odňatia slobody a má vyživovaciu povinnosť k ďalším trom maloletým deťom. V súčasnej situácii nie je z jeho strany možné zabezpečiť si akýkoľvek príjem a plniť si vyživovaciu povinnosť. Poukázal na znenie ust. § 62 Zákona o rodine s tým, že o deti sa majú starať obaja rodičia, čo v súčasnej dobe nie je z jeho strany možné, a preto sa domáhal zníženia výživného.

Matka vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu zdôraznila, že otec výživné neplatí od roku 2010 doposiaľ, je nezodpovedný a nemá o deti záujem. Poukázala na skutočnosť, že ona pracuje na 3 zmeny, aby deti užívala, pričom jej príjem nepokryje všetko, čo deti potrebujú, a preto trvá na tom, aby otcovi bolo určené výživné v doterajšej výške.

Kolízny opatrovník vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť a zdôraznil, že zníženie výživného pre maloleté deti nie je v ich záujme.

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p.

Uspokojovanie základných potrieb maloletých detí, ale aj iných potrieb nevyhnutných pre ich telesný a duševný rozvoj si vyžaduje náklady, ktoré má predovšetkým pokryť výživné od rodičov. Výživné má byť také, aby z neho mohli byť hradené potreby detí, súvisiace s ich výchovou, štúdiom, zdravotným stavom, ale i záujmami. Deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Miera uspokojovania potrieb detí je limitovaná schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi ich rodičov. V danej veci okresný súd návrhu otca na zníženie výživného pre maloletého B. a maloletú B. nevyhovel, pričom postupoval podľa § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, § 62 Zákona o rodine, § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

Súd pri rozhodovaní o výživnom vychádza zo zásady, že výživné sa určuje vždy podľa stavu, ktorý existuje v čase vydania súdneho rozhodnutia. Plynutím času však môže nastať zmena ako na strane oprávnenej osoby na výživné, tak i na strane osoby povinnej a táto zmena má potom za následok zvýšenie alebo zníženie skôr určeného výživného. Úlohou súdu je dôsledne porovnať podstatné

okolnosti, z ktorých vychádzal pri poslednej úprave výživného s okolnosťami, ktoré sú dané v čase novej úpravy. Zmeniť výživné je možné len v prípade, ak sa zmenia pomery závažnejším spôsobom, a ak nejde len o prechodnú zmenu pomerov. Pri rozhodovaní o výživnom, a teda aj o zvýšení alebo znížení výživného vychádza súd zo zásad pre určenie výživného stanovených v § 62 Zákona o rodine. Predovšetkým platí, že povinnosť vyživovať dieťa patrí medzi základné povinnosti rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti sa vychádza zo schopností, možností a majetkových pomerov každého rodiča, prihliada sa aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará, pričom výživné má prednosť pred inými výdavkami rodiča a súd neberie do úvahy pri skúmaní možností a schopností, ako aj majetkových pomerov rodiča výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

V predmetnej veci okresný súd správne porovnával pomery na strane maloletých detí a ich rodičov v čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom s pomermi na strane detí a rodičov v súčasnosti. Správne ustálil, že na strane maloletých detí ani ich rodičov nedošlo od poslednej úpravy výživného k podstatnej zmene pomerov, ktorá by opodstatňovala zníženie výživného, keď od tejto úpravy uplynul len jeden rok. Pokiaľ ide o pomery otca, tento bol i v čase poslednej úpravy výživného bez pracovného pomeru, nemal žiaden preukázaný príjem. V období od 08.08.2011 do 24.04.2012 bol otec dobrovoľne nezamestnaný, následne bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. Z evidencie uchádzačov o zamestnanie bol vyradený 17.07. 2012 z dôvodu nespolupráce s úradom práce. V súčasnosti, od 03.08.2012, je otec maloletých detí vo výkone trestu odňatia slobody za prečin zanedbania povinnej výživy, a to opakovane, pričom predpokladaný koniec jeho trestu je dňa 03.04.2014. Vo výkone trestu odňatia slobody otec nepracuje. Pri posudzovaní pomerov otca maloletých detí okresný súd vychádzal zo skutočnosti, že bez príjmu je v dôsledku svojho nezodpovedného konania, keď sa svojim zavinením dostal do výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za prečin zanedbania povinnej výživy, pričom i pred výkonom trestu bol dobrovoľne nezamestnaný a následne vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie pre nespoluprácu.

Odvolačný súd poukazuje na skutočnosť, že otec si vyživovaciu povinnosť voči deťom neplnil ani v čase, keď bol na slobode, bol dobrovoľne nezamestnaný, vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie, a preto je potrebné konštatovať, že ľahkomyselne pristupuje k plneniu si svojej zákonnej vyživovacej povinnosti voči maloletým deťom.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva princíp potenciality príjmov, ktorý je inštitútom výrazne ochraňujúcim záujmy oprávneného a umožňuje súdu hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Okolnosťou, pre ktorú súd vychádza z princípu potenciality, je podľa ustálenej judikatúry i nemožnosť vykonávať akékoľvek zamestnanie, resp. doterajšie zamestnanie z dôvodov na strane povinného, čím sa povinná osoba (v danej veci otec) pripraví o pravidelný príjem, z ktorého by mohol platiť súdom určené výživné. Následkom aplikácie princípu potenciality je, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potenciálneho príjmu povinného (otca), t. j. príjmu, ktorý by povinný dosahoval v prípade, že by riadne pracoval.

Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ povinný (otec) nemá dostatočný príjem na plnenie si vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, je povinnosťou súdu skúmať dôvody takéhoto stavu.

Odvolačný súd je toho názoru, že pokiaľ sa rodič svojim úmyselným konaním, pre ktoré bola na neho uvalená väzba, alebo pre ktoré bol odsúdený k trestu odňatia slobody, zbavil objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom, nie je možné túto skutočnosť pričítať na ťarchu

maloletých detí, ktoré podľa článku 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd majú základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

Opačný výklad ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine a ustanovení o výživnom by viedol k absurdným dôsledkom, podľa ktorých by sa rodič, ktorý sa dopúšťa opakovane úmyselných trestných činov, za ktoré mu boli uložené tresty odňatia slobody, dlhodobo zanedbáva svoju vyživovaciu povinnosť, mohol zbaviť týmto spôsobom vyživovacej povinnosti, resp. by jeho vyživovacia povinnosť bola znížená.

Z týchto dôvodov odvolací súd s poukazom na ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri posudzovaní zmeny pomerov povinného (otca) vychádzal z jeho predpokladaného príjmu, ktorý by mohol dosahovať v prípade, že by riadne pracoval. Už súd prvého stupňa pri svojom predchádzajúcom rozhodovaní (sp. zn. 10C/57/2011, sp. zn. 4P/2/2011, sp. zn. 11P/57/2011) opakovane dospel k záveru, že je v možnostiach a schopnostiach otca dosiahnuť dostatočný príjem, aby mohol platiť výživné pre maloletého B. a mal. B. vo výške po 40 Eur mesačne pre každého z nich, keď aplikoval citované zákonné ustanovenie. Odvolací súd je toho názoru, že i v súčasnosti by otec, v prípade, že by riadne pracoval a nebol vo výkone trestu odňatia slobody, mohol dosiahnuť minimálne rovnaký príjem ako v roku 2011, ktorý by mu umožnil platiť výživné pre maloleté deti v doposiaľ súdom určenej výške.

Je pravdou, že otec maloletých detí je v súčasnosti vo výkone trestu odňatia slobody z dôvodu opakovaného páchania trestnej činnosti. Odvolací súd však dospel k záveru, že nemôže byť na ujmu maloletých detí protiprávne správanie sa a trestná činnosť ich otca, a tým obmedzená možnosť jeho príjmu. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť a každý rodič, aj bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť si vyživovaciu povinnosť.

Odvolací súd sa preto stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že na strane otca nenastala významná zmena pomerov, ktorá by mohla mať za následok zníženie výživného pre maloleté deti. Ako už bolo uvedené, odvolací súd vychádzal z predpokladaného príjmu otca, ktorý v prípade, že by viedol riadny život a riadne pracoval, by bol minimálne v takej výške ako v čase predchádzajúceho rozhodnutia súdu (v roku 2011), kedy súd výšku výživného svojím právoplatným rozhodnutím stanovil pre maloletého B. vo výške 40 Eur mesačne a pre mal. B. vo výške 40 Eur mesačne s tým, že je v schopnostiach a možnostiach otca dosiahnuť dostatočný príjem, aby mohol vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom plniť.

Záverom odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že výživné zo strany otca, stanovené predchádzajúcim rozhodnutím súdu, pokrýva náklady maloletých detí len čiastočne, väčšiu časť ich nákladov uhrádza výlučne matka, ktorá dlhodobo sama zabezpečuje aj osobnú starostlivosť o maloleté deti. Nie je možné spravodlivo od matky požadovať, aby i naďalej sama plnila vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom.

Z týchto dôvodov krajský súd rozsudok okresného ako vecne správny potvrdil.

Rozhodnutie bolo senátom prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.